

Kamil M. Leszczyński
Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów
kamilmarek89@wp.pl
name.lomza.pl

*Armia Polska we Francji – Armia Generała Hallera
zajmuje niezrównane miejsce w historii i zajmować
będzie po wieki. Niezrównane dlatego, że... powołano
pod broń wygnańców znajdujących się mil tysiące od
Ojczyzny, zajętej przez wrogów, bezsilnej... Oni poszli
i walczyli w imię braterstwa ludów wolnych, dla
oswobodzenia narodu, z którego krwi i kości wyszli.*

Jan F. Smulski¹

„Łomżyński” zaciąg do Armii gen. Hallera w Stanach Zjednoczonych. Biogramy bohaterów. Część I

Niniejsze opracowanie jest poświęcone łomżyńskim emigrantom – bohaterom i żołnierzom Armii gen. Hallera, którzy zaciągnęli się do nowopowstającej Armii Polskiej w Stanach Zjednoczonych, a finalnie zostali sformowani we Francji w ramach tzw. „Błękitnej Armii”. Ma ono na celu prezentację biogramów „Hallerczyków” urodzonych w guberni łomżyńskiej.

Rok 2020 jest niezwykle ważnym historycznie ze względu na związaną z polską niepodległością setną rocznicą Bitwy Warszawskiej. Jest to również rok, w którym przypadają rocznice śmierci dwóch wybitnych wodzów tej bitwy, bez których zwycięstwo pod Warszawą nie byłoby możliwe: 12 maja – 85. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego i 4 czerwca – 60 lat od zgonu gen. Józefa Hallera – dowódcy frontu północnego w czasie wojny polsko-bolszewickiej oraz dowódcy utworzonej 4 czerwca 1917 r. „Błękitnej Armii”.

EMIGRANCI ŁOMŻYŃSCY

Bardzo dużą część zaciągu Armii gen. Hallera, liczoną w setkach, stanowiły osoby urodzone na terenie guberni łomżyńskiej. Powstała ona w 1867 r. i stanowiła część Królestwa Polskiego. Był to jeden z obszarów, z którego w drugiej połowie XIX w. i w początkach XX wyemigrowało bardzo wielu mieszkańców, głównie pochodzenia chłopskiego. Powodem emigracji zarówno w Królestwie Polskim, jak też w Europie był najczęściej czynnik ekonomiczny. Wielodzietne rodziny chłopskie, w których rodziło się średnio 6-8 dzieci, nie były w stanie utrzymać się choćby na niewielkim skrawku ziemi danym im przez cara ukazem

---

¹ Jan Franciszek Smulski, (1867-1928), prawnik, bankier, polityk amerykański i polonijny, wydawca. Współpracownik Ignacego J. Paderewskiego. Pochowany w Chicago. Andrzej Piber i Adam Walaszek, *Jan Franciszek Smulski* [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXIX, 1999-2000, s. 388-394.

z 1864 r. Powszechnie wówczas *wyrobnictwo*, którym często chłopię się parali również nie mogło wystarczyć, aby osiągnąć określony poziom życia. Do tego dochodzi aspekt służby w wojsku carskim. Wielu młodych mężczyzn zwyczajnie nie chciało służyć w armii carskiej. Okres tej służby wynosił wówczas aż 25 lat, co oznaczało, że mogli wrócić do domu w wieku blisko 50 lat.

Rozwiązaniem, zresztą całkiem dobrym, wydawała się emigracja. Na ziemiach polskich w tym czasie, podobnie jak w pozostałych częściach Europy pracowało wielu agentów, którzy, docierając najczęściej do mniejszych miejscowości, pozyskiwali chętnych na wyjazd za ocean do pracy. Stany Zjednoczone kojarzyły się jako niepowtarzalna szansa, dzięki której mieli możliwość dokonać czegoś większego w swoim życiu, a przede wszystkim ekonomicznie wzmocnić siebie i najbliższych. Ponadto tamten okres dla Stanów Zjednoczonych był czasem ogromnego rozwoju gospodarczego, czasem w którym kwitł przemysł i było ogromne zapotrzebowanie na rynku pracy.

Oczywiście już w czasie podróży okazywało się, że nie będzie to takie najłatwiejsze. Po dotarciu do wybrzeży Stanów Zjednoczonych, po przejściu przez słynną wyspę Ellis Island, pracowników czekały najczęściej ciężkie warunki pracy w kopalniach, hutach czy fabrykach. Wielu z nich nie wytrzymało psychicznie, niektórzy ginęli w wypadkach, tak jak to było w jednej z kopalni Canonsburga (w stanie Pensylwania), kiedy to 22 marca 1911 r. w wyniku wypadku zginęło dziewięciu górników, a kopalnię na pewien czas zamknięto². W wypadku tym zginął jeden Amerykanin oraz ośmiu mężczyzn innego pochodzenia. Wśród nich było czterech pochodzenia polskiego: Joseph Sandoniski, Michael Loboski, George Loboski oraz Michael Ryacki³.

Większości emigrantów udało się jednak przetrwać i po kilku latach zacząć prowadzić w miarę normalne życie. Część z pewnością nadal chciała wrócić i był to jeden z pomniejszych powodów zaciągania się do nowo tworzącej się między 1917 a 1918 rokiem polskiej armii. Zdecydowanie najważniejszą była jednak świadomość i myśl o najbliższych, która jednocześnie była myślą o ojczyźnie. Obszar guberni łomżyńskiej zwłaszcza jej części wschodniej był terenem, na których zamieszkiwała ludność tradycyjna, o tradycyjnych wartościach opartych na relacjach rodzinnych i religijnych. Obszary ówczesnych powiatów mazowieckiego, zambrowskiego czy łomżyńskiego zamieszkiwała w dużej liczbie ludność pochodzenia szlacheckiego, często mocno zubożała, ale mająca w świadomości żywe pojęcie „ojczyzny” jako wartości. Ta świadomość przetrwała i była jedną z iskieł, które spowodowały tak duże zainteresowanie sprawą odradzającej się Rzeczypospolitej w Stanach Zjednoczonych. Świadomość ta przenikała polską społeczność, bez względu na pochodzenie stanowe i spowodowała blisko 30-tysięczny odzew na wezwanie do broni.

POCZĄTKI ARMII POLSKIEJ WE FRANCJI

Armia ta zwana również Armią gen. Hallera stała się jedną z kluczowych formacji wojskowych w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Doskonale wyposażona, wyszkolona i

---

² *Nine Miners are Killed by Fall of Slate, Evening Record, Greenville, Pennsylvania, March 23, 1911;*

³ Kamil M. Leszczyński, *W poszukiwaniu „czarnego złota”. Śladami Polskiej Emigracji w Canonsburgu* [name.lomza.pl, dostęp 14.08.2020 r.]

umundurowana krótko po przybyciu do Polski stała się częścią Wojska Polskiego i w czasie tego konfliktu odegrała niepoślednią rolę w jej rozstrzygnięciu. Geneza zawiązania się najpierw armii ochotniczej pojawiła się wśród polskich działaczy politycznych we Francji już w 1914 roku. Niedługo potem pomysł przerodził się w rzeczywistość. Jeszcze w sierpniu 1914 roku skierowano na szkolenie do miejscowości Bayonne 180-cio osobową kompanię rekrutów. Byli to późniejsi słynni „Bajończycy”, którzy byli zaczątkiem tworzącej się z wolna nowej polskiej armii.

Pomijając już kwestie polityczne oraz problemy natury organizacyjnej w czasie toczącej się „Wielkiej Wojny” do roku 1917, sytuacja tworzących się nowych sił zbrojnych nie przedstawiała się rewelacyjnie. Sytuacja zmieniła się jednak po podpisaniu Aktu 5 listopada 1916 roku, kiedy to Niemcy i Austro-Węgry powołały do życia nowe Królestwo Polskie. Zachód Europy zrozumiał wówczas, że podstawą pod tę decyzję była chęć kontynuowania działań zbrojnych przez państwa centralne, które chciały pozyskać dla siebie Polaków. Stało się niemal jasne, że filarem militarnej przewagi w Europie staną się polskie siły zbrojne. W związku z tą sytuacją sprawy potoczyły się bardzo szybko, zwłaszcza po słynnym orędziu prezydenta Woodrow Wilsona, który zapowiedział powstanie niepodległego państwa polskiego.

4 czerwca 1917 r. Francuzi zgodzili się wesprzeć Polaków w tworzeniu ich nowego państwa. Podjęto oficjalną decyzję o utworzeniu Armii Polskiej we Francji. W jej skład weszli Polacy z różnych stron Europy i świata. W stosunkowo szybkim czasie zrekrutowano ponad 38 tysięcy Polaków znajdujących się w obozach jenieckich na terenie Europy oraz ponad 27 tysięcy ochotników z nowego świata, głównie ze Stanów Zjednoczonych i Kanady, a także z Brazylii oraz nawet Chin! Od wiosny 1918 roku do roku 1919 armia osiągnęła poziom ok. 70 tysięcy żołnierzy: Polaków-ochotników, stając się jednocześnie swoistym fenomenem zaangażowania się „świata” w sprawę polską.

ZACIĄG POLAKÓW W AMERYCE

Do Francji wysłano ostatecznie 20 720 ochotników ze Stanów Zjednoczonych oraz 231 z Kanady⁴. Była to prawie 1/3 siły militarnej nowotworzonej armii. Organizacja amerykańskiego zaciągu rozpoczęła się oficjalnie zaraz po ogłoszeniu dekretu prezydenta Francji Raymonda Poincaré 4 czerwca 1917 r., chociaż pierwsze wzmianki o tym, że taka decyzja zapadnie pojawiały się w prasie amerykańskiej kilka dni wcześniej⁵. Niemal natychmiast rozpoczęto prace przygotowawcze do powszechnej mobilizacji Polaków mieszkających i pracujących w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Szczególną rolę odegrał tu Związek Sokoli, który w dość szybkim czasie powołał Pierwszy Pułk Sokoli. W krótkim czasie przyjechała do USA Polsko-Francuska Misja Wojskowa, która wsparła działania na rzecz przyspieszenia mobilizacji.

Oficjalną odezwę do mieszkających w Stanach Polaków wydano 6 października 1917 roku po zgodzie władz amerykańskich na przeprowadzenie rekrutacji. Natychmiast po tym informacja o rozpoczęciu rekrutacji pojawiła się na afiszach i w prasie lokalnej w USA.

⁴ <https://dzieje.pl/aktualnosci/teofil-lachowicz-w-ipn-polscy-ochotnicy-z-ameryki-uratowali-blekitna-armie> [dostęp 12.08.2020 r.]

⁵ Jerzy Walter, *Czyn Zbrojny Wychodźstwa Polskiego w Ameryce 1914-1920*, New York-Opole 2018, s. 215.

Powołano 12 Centrów Rekrutacyjnych, których liczba w ciągu niecałych trzech miesięcy funkcjonowania wobec ogromnego zainteresowania Polaków, zwiększyła się do 41, a w kulminacyjnym momencie rekrutacji liczyła 46. Centrom tym podlegało setki lokalnych stacji rekrutacyjnych znajdujących się w większych i mniejszych miejscowościach, hrabstwach oraz innych jednostkach stanowych. Przykładem takiego może być chociażby znajdująca się przy 119 Spring Street w Canonsburgu w stanie Pensylwania, do którego pod koniec roku 1917 zgłosiło się kilkudziesięciu naszych rodaków, wśród których *nota bene* znajdowało się kilku urodzonych w guberni łomżyńskiej: *Piotr Zydanowicz, oficer; Jacob Rzadkowski, kapral w korpusie lotniczym; John Flis i John Brzeziński, kaprale; Theodore Miosewski, sierżant; i szeregowi Joseph Wuicik, **Joseph Borecki**, Joseph Stankiewicz, Joseph Benasunas, Joseph Rybacki, **Ignatz Mrugac**, Stanisław Brzeziński, Karl Showronek, Peter Ruszewski, Paweł Kurkowski, Michael Ruszewski, **Adam Karulewski**, **Adam Mieduszewski**, **Władysław Leszczyński** i Franciszek Zimerfield⁶.*

Plakat propagandowy autorstwa Władysława T. Bendy z czasów rekrutacji do Armii Polskiej we Francji⁷.

Polskich rekrutów wysyłano do wielu obozów szkoleniowych na terenie Stanów Zjednoczonych oraz Kanady. Najbardziej znanym był Niagara-on-the-Lake, przez który przewinęły się setki Polaków oraz sąsiedni (po drugiej stronie rzeki Niagara) Niagara Fort. W tym pierwszym po dziś dzień funkcjonuje niewielki i jedyny w USA polski cmentarz wojskowy, na którym leżą zmarli na cholere rekruci „Błękitnej Armii”.

Rekrutów wysłano następnie do Francji do obozów szkoleniowych, w których dalej byli szkoleni i wyposażeni. Łącznie między 16 grudnia 1917 r. a 23 maja 1918 r. Stany Zjednoczone opuściło łącznie 15 transportów, których rozkład wyjazdów przedstawiał się następująco: 16 grudnia 1917 r. – SS. Niagara, 29 grudnia 1917 r. – SS. Touraine, 10 stycznia 1918 r. – SS. Rochambeau, 18 stycznia 1918 r. – SS. Dzwinsk, 11 lutego 1918 r. – SS. Car, 19 lutego 1918 r. – SS. Carica, 22 lutego 1918 r. – SS. Rochambeau, 8 marca 1918 r. – SS. Chicago,

⁶ “The Daily Notes”, Wtorek, 26 marca 1918 r., Canonsburg, Pensylwania, s. 1 – „20 tutejszych polskich młodzieńców na wojnie”. Pogrubiłą czcionką nazwiska osób pochodzących z obszaru dawnej guberni łomżyńskiej.

⁷ <https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/59142/> [dostęp: 12.08.2020 r.].

18 marca 1918 r. – SS. Niagara, 1 kwietnia 1918 r. – SS. Rochambeau, 16 kwietnia 1918 r. – SS. Chicago, 30 kwietnia 1918 r. – SS. Niagara, 7 maja 1918 r. – SS. Rochambeau, 15 maja 1918 r. – SS. Roma, 23 maja 1918 r. – SS. Chicago⁸. Ciekawostką może być przy tym fakt, że pewna część rekrutów płynęła do Francji tymi samymi statkami, którymi płynęli przed laty do Stanów Zjednoczonych⁹.

WOJNA I LOSY PÓŹNIEJSZE „HALLERCZYKÓW”

Gen. Józef Haller

Źródło fotografii: <https://biografia24.pl/jozef-haller/> [dostęp 14.08.2020]

Zmobilizowana, świetnie wyposażona i wyszkolona 70-ciotysięczna armia pod dowództwem gen. Józefa Hallera, po wielu politycznych przepychankach spowodowanych głównie przez niemiecką dyplomację, dotarła 350-cioma pociągami w granice Polski między kwietniem a czerwcem 1919 roku. Pociągi z żołnierzami Armii Polskiej były witane od granicy kwiatami oraz wiwatami, a w całym kraju dało się odczuć powszechny świąteczny i patriotyczny nastrój. Zaraz po dotarciu do Leszna gen. Józef Haller wysłał do Józefa Piłsudskiego depezę, którą oficjalnie poinformował o swoim przybyciu do kraju. Józef Piłsudski odpisał:

Przyjemnie mi było w świeżo zdobytym Wilnie z zachodniego końca Polski otrzymać od Generała depezę o Jego przyjeździe do kraju. Proszę w moim imieniu wyrazić podwładnym Mu oficerom i żołnierzom moją radość z przybycia ich do Ojczyzny i pewność, że, jak każdy prawy żołnierz polski, osłonią zwycięsko zagrożone granice kraju¹⁰.

Kilka dni później gen. Haller został uroczyście powitany w Warszawie przez mieszkańców i podobnie jak Józef Piłsudski oraz Ignacy Jan Paderewski był niesiony na rękach.

⁸ Jerzy Walter, *Czyn Zbrojny...*, s. 323.

⁹ Badania własne autora.

¹⁰ Józef Piłsudski, *Pisma zbiorowe*, t. V, Instytut Józefa Piłsudskiego, Warszawa 1937, s. 74.

Święto nie trwało zbyt długo, Hallerczycy szybko opuścili Warszawę i wzięli udział w walkach z bolszewikami, głównie z oddziałami Siemiona Budionnego. 1 września 1919 r. „Błękitna Armia” oficjalnie została włączona w skład Wojska Polskiego¹¹. Żołnierze weszli w skład m.in. sformowanych: 11, 12, 13 i 18 Dywizji Piechoty; 3, 4, 5, 6 i 10 Pułki Strzelców podhalańskich oraz kilku eskadr lotniczych i w niedługim czasie walnie przyczynili się do zwycięstwa nad bolszewicką Rosją.

Jeszcze w czasie trwającej wojny rozpoczęła się powolna demobilizacja żołnierzy, którzy z różnych względów zostali zmuszeni do pożegnania się ze służbą wojskową. Demobilizacja objęła również ochotników z Armii gen. Hallera. Do 16 lutego 1921 roku powróciło do Stanów Zjednoczonych dokładnie 12 546 osób. Niewielka część powróciła w późniejszym czasie¹². Pozostała część z nich pozostała w Polsce, próbując na nowo układać życie w odrodzonym kraju.

ARTYKUŁ

Niniejsza opracowanie przedstawia 60 biogramów żołnierzy Armii gen. Hallera, urodzonych na obszarze guberni łomżyńskiej, a przybyłych do Polski ze Stanów Zjednoczonych Ameryki. Stanowi ono pierwszą część przedstawiającą „Hallerczyków” urodzonych w guberni łomżyńskiej. Biogramy części pierwszej zostały wybrane i opracowane na podstawie danych zawartych w jednej z dziesiątek ksiąg immatrykulacyjnych ochotników do tworzącej się we Francji armii polskiej (*Liste matricule des engagés volontaires non encore inscrits au registre matricule et des hommes des réserves étrangers à la subdivision pris en domicile*)¹³. Uzupełnione są materiałami dodatkowymi znajdującymi się podobnie jak księga, w zasobie Centralnego Archiwum Wojskowego w Rembertowie.

Biogramy ułożone są alfabetycznie i posiadają zachowany niemal jednolity skład danych o osobach, opisany na podstawie danych zawartych na poszczególnych stronicach tej książki, stanowiących jednolite formularze rejestracyjne. Zawierają one szereg dość szczegółowych informacji o wcielonych do armii osobach, m.in. daty i miejsca urodzenia, imiona rodziców, miejsca zamieszkania w Stanach Zjednoczonych na dzień zgłoszenia się do armii, czy pełnionego zawodu. Zostały one poszerzone o informacje z innych źródeł historycznych, dostępnych w Internecie w formie skanów. Informacje te w sposób znaczący poszerzają wiedzę na temat tych osób, odnosząc się do ich wcześniejszych lub późniejszych losów w Polsce lub Stanach Zjednoczonych.

Celem przedstawienia tych krótkich biogramów jest przybliżenie czytelnikowi znaczenia „Błękitnej Armii” w historii Polski. W jej szeregi wstępowało wiele osób, których potomkowie żyją do dnia dzisiejszego niemal na całym świecie. Zasługą „Hallerczyków” było to, że najczęściej jako prości ludzie, nie zawsze nawet umiejący posługiwać się piśmem, potrafili stanąć w jednym szeregu, broniąc własnej ojczyzny. Oczywiście należy pamiętać, że

---

¹¹ Anna Pastorek, *Błękitna Armia Generała Józefa Hallera. Geneza powstania i wkład w walkę o niepodległość Polski*. s. 10. [<https://bdsp.wp.mil.pl/u/cz.II.pdf> - dostęp 14.08.2020 r.]

¹² Jerzy Walter, *Czyn Zbrojny...*, s. 574.

¹³ Jednostka archiwalna znajduje się zbiorach Wojskowego Biura Historycznego Centralnego Archiwum Wojskowego w Rembertowie w *Ewidencji żołnierzy gen. Hallera*, pod sygnaturą: CAW WBH 123.9.9. Wybór akurat tej książki był celowy ze względu na znajdujące się w jej treści informacje dotyczące pradziadka autora – Władysława Leszczyńskiego.

cel ten nie był jedynym. Zapewne wielu z tych żołnierzy wiązało swoją przyszłość z Polską, mimo swojego już często stałego pobytu za oceanem. Z pewnością znaczna ich część myślała o swoim statusie ekonomicznym, o jego poprawie bądź o poprawie sytuacji finansowej swoich rodzin. Nie zmienia to jednak faktu, że te tysiące osób – głównie mężczyzn, podjęło osobisty trud, aby polepszyć los narodu, z którego krwi i kości wyszło, jak pięknie określił to Jan F. Smulski.

Pamięci „Hallerczyków” i ich dowódcy

BIOGRAMY

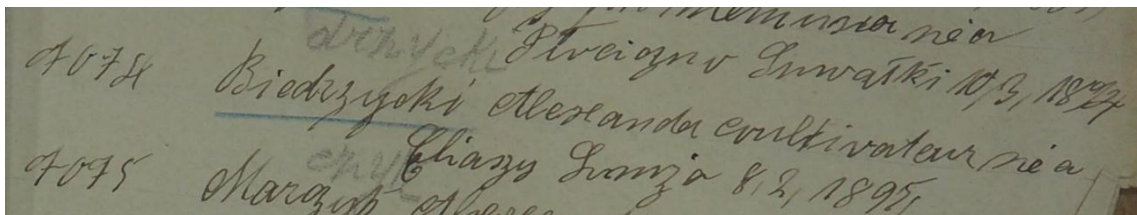
ANDRZEJCZYK Stanisław – ur. 5 maja 1893 r. w Zakrzewku w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały w Cleveland w stanie Ohio. Robotnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland 17 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7102
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

BACŁAWSKI Stanisław – ur. w listopadzie 1892 r. w Czyżewie w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 11 lutego 1918 r. Numer immatrykulacji 9070.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

BAKOWSKI Józef – ur. 19 marca 1887 r. w Zakliczach powiecie makowskim guberni łomżyńskiej. Syn Aleksandra. Szewc. Zamieszkały w Baltimore w stanie Maryland. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Baltimore w stanie Nowy Jork 8 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7060.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

BAZYDŁO Teofil – ur. 10 stycznia 1888 r. w Murawach w gminie Rogienice. Rolnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Willmington 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 8 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 8934. Po powrocie pracował w Pennsylvania Railroad Company. Zmarł 16 lutego 1959 r. w Willmington w hrabstwie New Castle w Stanie Deleware. Tamże pochowany.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; The Morning News, 17 Feb 1959, p.15, newspapers.com).

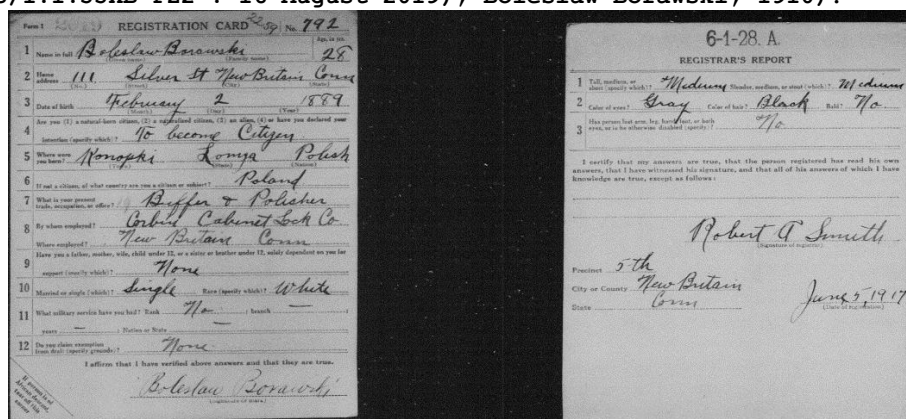
BIEDRZYCKI Aleksander – ur. 27 listopada 1895 r. w powiecie makowskim w guberni łomżyńskiej. Rolnik. Zamieszkały w Waterbury w stanie Connecticut. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bridgeport w stanie Connecticut 2 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7074.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; CAW WBH I.123.9.82).

BORAWSKI Bolesław – ur. 2 lutego 1899 r. w Konopkach Awissa w guberni łomżyńskiej. Przypłynął do Stanów Zjednoczonych statkiem *S.S. Amerika* 15 marca 1910 r. Zamieszkały w Nowej Brytanii w stanie Connecticut. Pracownik fabryki. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford w stanie Connecticut. 13 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6951.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JXXB-PZ2> : 16 August 2019), Boleslaw Borawski, 1910).

United States World War I Draft Registration Cards, 1917-1918", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:KZFFZ-6J4> : 24 August 2019), Boleslaw Borawski, 1917-1918.

BRZOSTOWSKI Edward – ur. w marcu 1899 r. w powiecie janowskim guberni łomżyńskiej. Syn Stanisława. Pracownik fabryki. Zamieszkały w Buffalo. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 17 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7086.

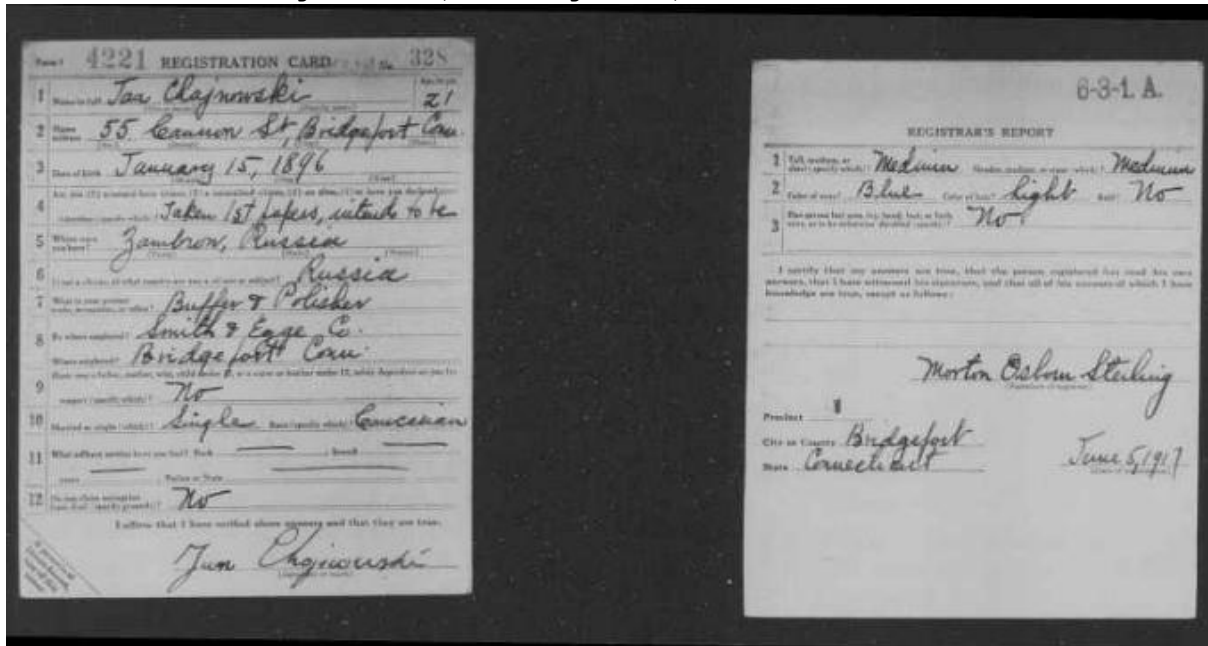
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

CHELSTOWSKI Józef – ur. w listopadzie 1891 r. Chełstach w powiecie ostrołęckim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 10 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6944.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

CHOJNOWSKI Jan – ur. 15 stycznia 1896 r. w Zambrowie guberni łomżyńskiej. Syn Edwarda. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bridgeford w stanie Connecticut 19 października 1917 r. Przybył do korpusu 8 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7906. Powrócił do Stanów Zjednoczonych z Kopenhagi statkiem *S.S. Frederick VIII* 24 października 1923 r.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9.; New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JND1-94X : 20 August 2019), Jan Chojnowski, 1923

United States World War I Draft Registration Cards, 1917-1918", database with images, FamilySearch (https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:KZFW-BRN : 6 March 2020), Jan Chojnowski, 1917-1918

CHRZANOWSKI Władysław – ur. 15 sierpnia 1895 r. w Białaszewie w guberni łomżyńskiej. Syn Aleksandra. Robotnik. Zamieszkały w Kansas City. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Kansas w stanie Missouri 29 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 8 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 9049.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy *32*
Dnia *29.11.* 1917.

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. *12*... Miejscowość *Kansas City, Kans*
Imię i Nazwisko Ochotnika *Władysław Chrzanowski*
Adres *60 S. 8. ul. Kansas City, Kans.*
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) *Kawaler* dzieci.....
Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia .....

Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) *nie* (tak lub nie)
Wiek *22* lat, Waga *140* funtów, Wzrost ..... stóp *2* cali.
Wzrok *dobry* ..... Słuch *dobry*
Przyrzeczenie być gotowym do wyjazdu dnia *29.11.1917*
Władysław Chrzanowski
Podpis Ochotnika.

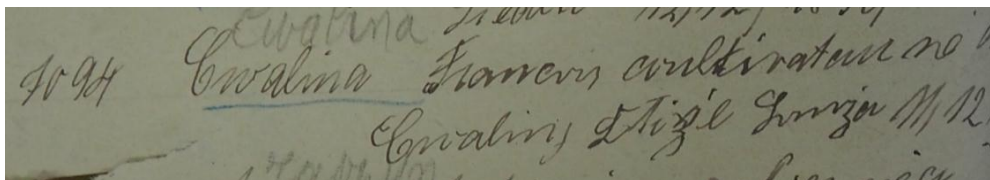
Fotelarz ochotnika do przysięgi.
Władysław Chrzanowski
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.
Assessors: Władysław Chrzanowski
La komitet obywatelski.

United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:7YPN-YF3Z: 15 November 2019), Władysław Chrzanowski, 1917

CWALINA Franciszek – ur. 15 grudnia 1883 r. w Cwalinach Dużych w powiecie kolneńskim w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały w Hyde Park w stanie Massachusetts. Pracownik Fabryki. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bostonie w stanie Massachusetts 6 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7094.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

(CAW WBH 123.9.82) .

DYMEK Stanisław – ur. 21 lutego 1895 r. w Dymkach w gminie Kolno w guberni łomżyńskiej. Wyemigrował prawdopodobnie do Stanów Zjednoczonych statkiem *S.S. Nieuw Amsterdam* płynącym z Rotterdamu. Dotarł do Nowego Jorku 22 maja 1907 r¹⁴. Kultywator. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenectady w stanie Nowy Jork 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 5837.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9.; "New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JXNY-62P> : 20 August 2019), Stanisław Dymek, 1907.)

GRODZKI Antoni – ur. 8 września 1895 r. w Podbielu w guberni łomżyńskiej. Przybył do Stanów Zjednoczonych 2 lutego 1913 r. statkiem z Hamburga. Mieszkał w Syracuse w stanie Nowy Jork. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 29 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6834. Powrócił do Stanów Zjednoczonych. 17 marca 1937 r. wystąpił o nadanie obywatelstwa amerykańskiego. Mieszkał wówczas w Trenton w stanie New Jersey.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9.; New Jersey Naturalization Records, 1796-1991," database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:QPRT-QLFT>: 9 October 2019), Antony Grodzki, 1937; citing Naturalization, NARA various NAID. Records of District Courts of the United States, 1685 - 2009, RG 21. New York: National Archives and Records Administration, 2015.)) .

GRZYBOWSKI Heliodor – ur. 2 listopada 1894 r. w Boczkach w gminie Szczuczyn guberni łomżyńskiej. Rolnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Nowym Jorku 31 grudnia 1917 r. Przybył do korpusu 8 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 8069.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

GUTOWSKI Daniel – ur. 3 stycznia 1895 r. w Zarembach Kramkach w gminie Warchoły guberni łomżyńskiej. Syn Ludwika. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska

---

¹⁴ Informacja niepewna.

Polskiego przed zastępcą wojskowym w Willmington w stanie Delaware 3 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6457.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

The left image is a 'REGISTRATION CARD' (Form 1) for Daniel Gutowski. It includes fields for name, address (103 South Oak St, Wilmington, Del.), date of birth (Jan 1895), and place of birth (Franki Lomga, Poland). The registrant is listed as an alien. The right image is a 'REGISTRAR'S REPORT' (Form 7-1-6) for the same individual, registered in Wilmington, Delaware, on June 1, 1917. The registrar, Ernest C. Schadeh, certifies that the answers are true.

"United States World War I Draft Registration Cards, 1917-1918", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:KZFG-X9M> : 6 March 2020), Daniel Gutowski, 1917-1918; Image no 02896.

JABŁOŃSKI Bolesław – ur. 17 lipca 1892 r. w Jabłonowie Wypychach w guberni łomżyńskiej. Przybył do Stanów Zjednoczonych statkiem S.S. *Grosser Kurfurst* 11 sierpnia 1908 r. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Niagara Camp 19 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6609.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

A handwritten entry from a matricule list: "6609 Jabłowski Bolesław urodził się 17.7.1892 w Jabłonowie Wypychach".

(CAW WBH I.123.9.82).

JABŁOŃSKI Jan – ur. 17 marca 1895 r. w Złotorii. Przyplłynął do Stanów Zjednoczonych 21 czerwca 1913 r. na statku S.S. *Sierra Nevada* z Bremy. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford w stanie Connecticut 26 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6829.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JN1M-KX9> : 16 August 2019), Jan Jablonski, 1913.).

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy .....
 Dnia 21.11.1917 r.

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 16 Miejsowość Hartford, Conn.
 Imię i Nazwisko Ochotnika Jan Jablonski
 Adres Elm St. 26 Hartford, Conn.
 Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) Kawaler dzieci.....
 Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia Tak
 Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) Nie (tak lub nie)
 Wiek 22 lat, Waga 150 funtów, Wzrost 5 stóp 6 cali.
 Wzrok Normalny Słuch Normalny
 Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia 11.11.1917 r.
 Jan Jablonski
 Podpis Ochotnika.

Polecam ochotnika do przyjęcia.

Sydney Madson
 Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.

W. Biernat J.S. Osny
 Za komitet obywatelski.

Wyżej wymienionego Ochotnika wysyłam do Centrum Rekrutacyjnego w .....
 dnia ..... miesiąca ..... 1917 r.

Sydney Madson
 Oficer lub Sierżant Rekrutacyjny.

FORMULARZ A.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:HF9P-X7T2:18 March 2020>), Jan Jablonski, 1917.

JANKOWSKI Julian – ur. 4 grudnia 1893 r. w Porytem w gminie Piątница w guberni łomżyńskiej. Syn Salomei. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Wilmington w stanie Delaware 3 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 9894.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

JASIONOWSKI Jan – ur. 10 grudnia 1892 r. w Drozdowie w guberni łomżyńskiej. Wyemigrował wraz z częścią rodziny do Stanów Zjednoczonych statkiem S.S. Main płynącym z Bremy i dopłynął 12 listopada 1905 r. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford w stanie Connecticut 30 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6826.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy ..... 5 .....

Dnia 29 Października ..... 1917 .....

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 116 ..... Miejscowość Hartford, Ct. ....

Imię i Nazwisko Ochotnika Jan Jasionowski .....

Adres 15 Sanford St. Hartford, Conn. ....

Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) Kawaler .....

Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia Tak .....

Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) Nie .....

Wiek 26 ..... lat, Waga 165 ..... funtów, Wzrost 5 ..... stóp 9 ..... cali.

Wzrok Normalny ..... Słuch Normalny .....

Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia 11 listopada ..... 1917 .....

Jan Jasionowski
Podpis Ochotnika.

Polecam ochotnika do przyjęcia.

Ignacy Widuski
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.

Francis Nussek .....
Za komitet obywatelski.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:HF9P-X7T2>: 18 March 2020), Jan Jasionowski, 1917.

KACZYŃSKI Jan – ur. 1 marca 1892 r. w Kaczynie Starym w powiecie mazowieckim w guberni łomżyńskiej. Robotnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburghu w stanie Pennsylvania 2 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 14 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 11924.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

KACZYŃSKI Wacław – ur. 23 stycznia 1897 r. w Komorowie w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały na Brooklynie. Młynarz. Przyplłynął do Nowego Jorku statkiem S.S. Bremen z Bremy 20 maja 1914 r. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Nowym Jorku 29 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6940.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9.; New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JJ3J-LQ9> : 16 August 2019), Wacław Kaczynski, 1914).

KARWOWSKI Kazimierz – ur. 4 kwietnia 1894 r. w Karwowie w powiecie kolneńskim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed

zastępcą wojskowym w Detroit w stanie Michigan 9 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6821.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ARMIA POLSKA WE FRANCJI

Numer 449
Dnia ..... 9 listopada 1917

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna ..... 3 Miejsowość ..... Detroit Mich
Imię i Nazwisko Ochotnika ..... Franciszek Jasionowski
Adres ..... 756 Aubusson Detroit Mich
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) ..... kawaler dzieci .....
Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia .....

Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) ..... nie (tak lub nie)

Wiek ..... 23 lat Waga ..... 148 funtów Wzrost ..... 5 stóp 8 cali

Wzrok ..... dobry Słuch ..... dobry

Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia ..... 1 stycznia 1918 r.

Podpis Ochotnika ..... Franciszek Jasionowski

Polecam ochotnika do przyjęcia:
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego .....
Za komitę obywatelski ..... M. Czarłan

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:HF9P-X7T2>: 18 March 2020), Kazimierz Jasionowski, 1917.

KĘDZIERSKI Edward – ur. w maju 1891 r. w Słomach w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Robotnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Baltimore w stanie Maryland 6 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 19 stycznia 1918 r. Numer immatrykulacji 2421.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

KIETLIŃSKI Stanisław – ur. 12 marca 1882 r. w Zgłeczewie w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bridgeport w stanie Connecticut 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7077.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

KOŁODZIEJ Stanisław – ur. 17 grudnia 1885 r. w Kuleszkach w powiecie mazowieckim guberni łomżyńskiej. Robotnik. Zamieszkały w Nowej Brytanii w stanie Connecticut. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bridgeport w stanie Connecticut 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7075.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

KOSAKOWSKI Jan – ur. 28 marca 1894 r. w Zbrzeźnicy w gminie Puchały guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland 22 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7468. 23 kwietnia 1922 r. wystąpił o obywatelstwo amerykańskie.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; "Ohio, County Naturalization Records, 1800-1977", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:QGV8-Q4H5> : 13 February 2020), Jan or Jan Kosakowski, 1922.).

105

ARMIA POLSKA WE FRANCYI 105

X
Numer porządkowy *104*
Dnia *22* *Październik* 1917.

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. *4*..... Miejscowość *Cleveland Ohio*.....
 Imię i Nazwisko Ochotnika *Jan Kosakowski*.....
 Adres *2774 Lakeside Ave. Cleveland Ohio*.....
 Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) ..... dzieci.....
 Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia .....
 Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) ..... (tak lub nie)
 Wiek *23*... lat, Waga *165*... funtów, Wzrost *5*... stóp *6*... cali.
 Wzrok ..... Słuch .....
 Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia *29 Październik* 1917.
 .....
 Podpis Ochotnika. *Jan Kosakowski*
 Polecam ochotnika do przyjęcia.
 .....
 Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.
 Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.
 .....
 Za komitet obywatelski.
 Wyżej wymienionego Ochotnika wysyłam do Centrum Rekrutacyjnego w *Cleveland*
 ..... dnia *29*... miesiąca *Październik* 1917.
 .....
 Oficer lub Sierżant Rekrutacyjny.
 FORMULARZ A.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:4R3T-4MN2>: 23 January 2020), Jan Kosakowski, 1917.

KOWALSKI Józef – ur. 23 kwietnia 1875 r. w Daniszewie w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Rolnik. Zamieszkały na Brooklynie. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Nowym Jorku 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6917.
 (Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

KOZIKOWSKI Antoni – ur. 12 kwietnia 1894 r. w Aleksandrowie w powiecie kolneńskim guberni łomżyńskiej. Syn Maryanny. Kultywator. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Willmington w stanie Delaware 3 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 10264. Powrócił do Stanów Zjednoczonych jeszcze w 1920 r.
 (Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy ..... 110.....
Dnia ..... 14. lutego ..... 1918.....

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 17..... Miejscowość .....
Imię i Nazwisko Ochotnika ..... Antoni Kozikowski.....
Adres ..... 614. C. 2. B. S.W. ....
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) ..... kawaler ..... dzieci.....
Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francyi rodzina będzie miała środki do życia .....
Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) ..... nie ..... (tak lub nie)
Wiek 24 lat, Waga ..... funtów, Wzrost ..... stóp ..... cali.
Wzrok ..... Słuch .....
Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia ..... 1918.....
.....
Podpis Ochotnika.

Polecam ochotnika do przyjęcia.

.....
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francyi.

.....
Za komitet obywatelski.

Wyżej wymienionego Ochotnika wysyłam do Centrum Rekrutacyjnego w .....
.....
.....

.....
dnia 21. miesiąca ..... 1918.....

.....
Oficer lub Sierżant Rekrutacyjny.

FORMULARZ A.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:4JRB-YWN2>: 23 January 2020), Antoni Kozikowski, 1918.

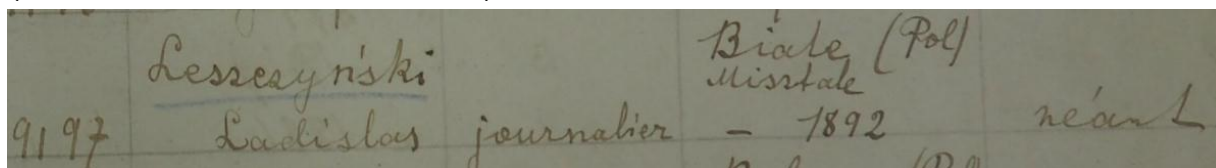
KUKLA Stanisław – ur. 15 grudnia 1891 r. w Niemirach w powiecie Ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenectady w stanie Nowy Jork 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 30 kwietnia 1918 r. Numer immatrykulacji 11428.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

LESZCZYŃSKI Władysław – ur. 13 stycznia 1893 r. w Białych Misztalach w gminie Dmochy Glinki guberni łomżyńskiej. Syn Aleksandra. Rolnik. Przybył do Stanów Zjednoczonych statkiem S.S. Czar 6 lipca 1913 r. Zamieszkał w Canonsburgu i tam poprzez stację rekrutacyjną przy 119 Spring Street jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburgu 31 grudnia 1917 r. Przybył do korpusu 9

marca 1918 r. Numer immatrykulacji 9197. Po wojnie 1920 r. zamieszkał w Ciechanowcu, gdzie zmarł w 1944 r. Pochowany na cmentarzu w Kuczynie.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

(CAW WBH 123.9.82).

MAŁKIŃSKI Marcin – ur. 11 października 1895 r. we wsi Bożek w powiecie ostrołęckim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland w stanie Ohio 22 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7469.

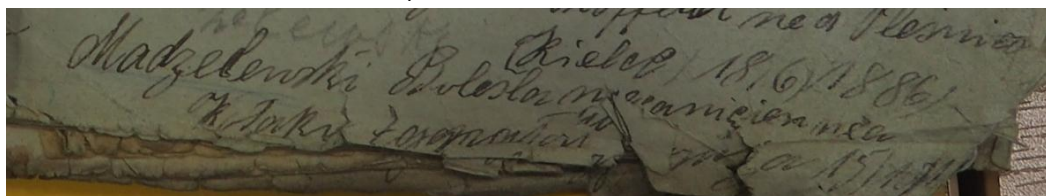
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

MANKOSZ Paweł – ur. 20 marca 1890 r. w gminie Ostrołęka w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały w Toledo w stanie Ohio. Odlewnik, piecowy. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w stanie Ohio 17 grudnia 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 4855.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

MODZELEWSKI Bolesław – ur. 15 października 1894 r. w Kołakach w powiecie makowskim w guberni łomżyńskiej. Syn Antoniego. Pracownik fabryki. Zamieszkały w Syracuse w stanie Nowy Jork. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 6 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7085.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

(CAW WBH 123.9.82).

MOŚCICKI Józef – ur. 11 kwietnia 1896 r. w Dalekich w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Syn Józefa. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenectady w stanie Nowy Jork 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 8260.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

OSIŃSKI Aleksander - ur. 17 lutego 1892 r. w Szczuczynie w guberni łomżyńskiej. Syn Franciszki. Pracownik fizyczny. Zamieszkały w Monessen w Pensylwanii. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburgu w stanie Pensylwania 12 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6662.

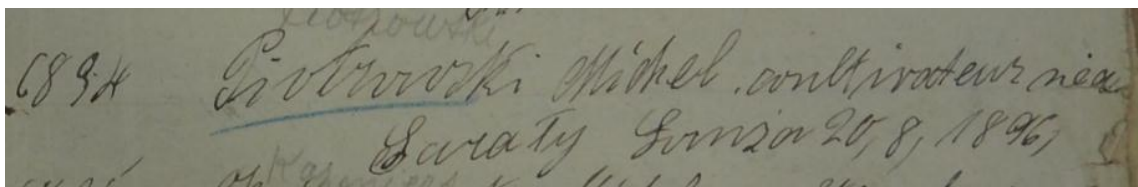
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

PINKOWSKI Adam – ur. 24 grudnia 1881 r. w Żelechach w powiecie łomżyńskim i guberni. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Holyoke w stanie Massachusetts 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7382.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

PIOTROWSKI Michał – ur. 20 sierpnia 1896 r. w Surążach w gminie Szczuczyn w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenectady w stanie Nowy Jork 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6834.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

(CAW WBH 123.9.82) .

PIOTROWSKI Paweł – ur. 15 czerwca 1892 r. w Komorowie w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Robotnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland w stanie Ohio 23 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7479.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

POPLAWSKI Józef – ur. 13 marca 1888 r. w Żebrach w powiecie ostrowskim w guberni łomżyńskiej. Syn Jana. Robotnik. Zamieszkały w Baltimore w stanie Maryland. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Baltimore w stanie Maryland 3 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6921.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

PRZASNYSKI Józef – ur. 11 sierpnia 1895 r. w Kostuszynie w guberni łomżyńskiej. Syn Juliana. Formierz. Zamieszkały w Cunnington w stanie Connecticut. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford w stanie Connecticut 12 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 8 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7985.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

PSTRĄGOWSKI Marceł – ur. 18 czerwca 1889 r. w Modzelach Starych w gminie Puchały w guberni łomżyńskiej. Przyłynął do Stanów Zjednoczonych 28 kwietnia 1906 r. statkiem S.S. Patricia z Hamburga. Laminator. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w stanie Ohio 16 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7485.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9) .

ARMIA POLSKA WE FRANCYI 122 ✓

N Numer porządkowy 421

Dnia 24 Października 1917

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 4..... Miejscowość Cleveland.....

Imię i Nazwisko Ochotnika Marceli Pstragowski.....

Adres 3859 E. 65th St. Cleveland Ohio.....

Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) ..... dzieci:.....

Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia .....

Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) ..... (tak lub nie)

Wiek 29..... lat, Waga 165..... funtów, Wzrost 5..... stóp 7..... cali.

Wzrok dobry..... Słuch dobry.....

Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia 29 Października 1917

Marceli Pstragowski.....
Podpis Ochotnika.

Polecam ochotnika do przyjęcia.

Feliks Łopaciński
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francji.

Włodzisław M. P.
Za komitet obywatelski.

Wyżej wymienionego Ochotnika wysyłam do Centrum Rekrutacyjnego w Wojciechów.....
w Wojciechów dnia 29.. miesiąca Października 1917

.....
Oficer lub Sierżant Rekrutacyjny.

FORMULARZ A.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:4T43-H7PZ:23 January 2020>), Marceli Pstragowski, 1917.

ROGOWSKI Kajetan – ur. 24 grudnia 1886 r. w Bełdzie w gminie Szczuczyn w guberni łomżyńskiej. Syn Kazimierza i Franciszki. Kultywator. Do Stanów Zjednoczonych przyплыł statkiem *S.S. Rhein* płynącym z Bremy 18 marca 1913 r. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburgu w stanie Pensylwania 19 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6666.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9.; "New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:JNBP-5ZP:16 August 2019>), Kajetan Rogowski, 1913.)

RZEKOWSKI Stefan – ur. 15 września 1891 r. w Szczanikach koło Wysokiego Mazowieckiego¹⁵. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hardford w stanie Massachusetts 7 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6827.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

SESZKIEWICZ Józef – ur. 19 marca 1892 r. w Kobylinie w gminie Rogienice guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą

¹⁵ Identyfikacja miejscowości trudna do ustalenia.

wojskowym w Willmington w stanie Delaware 6 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6498.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

SIENICKI Kazimierz – ur. 1 sierpnia 1892 r. w Sienicy. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford w stanie Connecticut 8 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6823.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ARMIA POLSKA WE FRANCJI

Numer porządkowy *14*
Dnia *6 listopada* 1917

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. *16* Miejsowość *Hartford, Ct*
Imię i Nazwisko Ochotnika *Kazimierz Sienicki*
Adres *111 Chauteau Park Ave Hartford, Conn*
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) *Żonaty* dzieci *1*
Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia *Tak*
Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) *Nie* (tak lub nie)
Wiek *25* lat, Waga *153* funtów, Wzrost *5* stóp *5* cali.
Wzrok *Normalny* Słuch *Normalny*
Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia *11 listopada* 1917.
Podpis Ochotnika *Kazimierz Sienicki*
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego *Ignacy Miodura* Polecam ochotnika do przyjęcia.

"United States, Recruits for the Polish Army in France, 1917-1919", database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:HVLR-RLZM: 18 March 2020>), Kazimierz Sienicki, 1917. Image no 00623.

SIKORSKI Jan – ur. 31 stycznia 1891 r. w Sikorach Stankowiętach w powiecie mazowieckim w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Buffalo w stanie Nowy Jork 27 października listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7464.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

SKONIECZNY Franciszek – ur. 10 października 1891 r. w Niedźwiadnej w guberni łomżyńskiej. Przybył do USA w 28 grudnia 1913 r. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Chicago 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 2 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6608. Powrócił do Stanów Zjednoczonych. 11 października 1924 wystąpił o obywatelstwo amerykańskie.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

6605 Skonieczny Franciszko, niedźwiadzi, Lomża 10/10/1891, Boulanger obok Koszyc

(CAW WBH 123.9.82).

3

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy ..... 3 .....

Dnia ..... 2. 8. 1917. .... 1917.

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 4 ..... Miejscowość *Hammond, Ind.*

Imię i Nazwisko Ochotnika *Franciszek Skonieczny* .....

Adres *2. 05-155 Place Hammond, Ind.* .....

Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) .... *Kawaler* ..... dzieci .....

Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francyi rodzina będzie miała środki do życia .....

Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) ..... *Nie* (tak lub nie)

Wiek *22* ..... lat, Waga *157* ..... funtów, Wzrost *5* ..... stóp *4 1/2* cali.

Wzrok *dobry* ..... Sluch *dobry* .....

Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia *11. 9. 1917.* ..... 1917.

F. Skonieczny
Podpis Ochotnika.

Polecam ochotnika do przyjęcia.

Józef Swierczek
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego.

Niżej podpisani oświadczają, że wyżej wymieniony ochotnik zasługuje w zupełności na przyjęcie do szeregów Armii Polskiej we Francyi.

A. Otkowski
Za komitet obywatelski.

Wyżej wymienionego Ochotnika wysyłam do Centrum Rekrutacyjnego w *Chicago*,
11 ..... dnia *11* ..... miesiąca *List* ..... 1917.

Józef Swierczek
Oficer lub Sierżant Rekrutacyjny.

FORMULARZ A.

STOMSKI Władysław – ur. 15 sierpnia 1890 r. w Mątwy w gminie Łomża w guberni łomżyńskiej. Muzyk. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland w stanie Ohio 28 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 24 czerwca 1918 r. Numer immatrykulacji 19322.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

SZMAROWSKI Franciszek – ur. 26 września 1896 r. we Włodkach w powiecie kolneńskim w guberni łomżyńskiej. Szewc. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Bostonie w stanie Massachusetts 8 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7100.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

SZYMANOWSKI Jan – ur. 22 maja 1888 r. w Szebrowie w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Holyoke w stanie Massachusetts 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7346.
(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

TARNACKI Aleksander – ur. 18 marca 1896 r. w miejscowości Lawek koło Szczuczyna w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenectady w stanie Nowy Jork 1 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6838. Powrócił do USA 16 kwietnia 1921 r. na okręcie *S.S. President Grant*.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:J62Q-KJ6> : 21 August 2019), Aleksander Tarnacki, 1921).

TRUSKOLASKI Władysław – ur. 27 września 1895 r. w Lachach Truskolasach w powiecie mazowieckim guberni łomżyńskiej. Mechanik. Zamieszkały w Cleveland w stanie Ohio. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland 18 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7110. Powrócił do Stanów Zjednoczonych statkiem *S.S. Pricess Matoika* 20 lipca 1920 r. 11 sierpnia 1920 r. wystąpił o obywatelstwo amerykańskie.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9; "New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:J6DN-RPJ> : 21 August 2019), Wladyslaw Truskolaski, 1920; Ohio, County Naturalization Records, 1800-1977", database with images, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:QPCS-VD3B> : 13 February 2020), Wladyslaw Truskolaski, 1920.).

WIŚNIEWSKI Antoni – ur. 13 czerwca 1897 r. w Szczuczynie w guberni łomżyńskiej. Syn Mateusza. Robotnik. Zamieszkały w Nowym Jorku. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym Nowym Jorku 30 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6944.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

WIŚNIEWSKI Stanisław – ur. 13 grudnia 1891 r. w Janczewie w powiecie łomżyńskim w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały w Cleveland w stanie Ohio. Mechanik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Cleveland w stanie Ohio 22 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7476.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

WITKOWSKI Stanisław – ur. 14 kwietnia 1889 r. w Jarnutach w gminie Szczepankowo w guberni łomżyńskiej. Syn Szymona. Kultywator. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Willmington w stanie Delaware 3 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 9 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6495.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

WRÓBLEWSKI Adam – ur. 16 kwietnia 1888 r. w Sątżaskach w powiecie makowskim w guberni łomżyńskiej. Syn Jana i Franciszki. Robotnik. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburgu w stanie Pensylwania 10 grudnia 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 9097.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

WYKOWSKI Stanisław – ur. 8 maja 1896 r. w Dobrzyjałowie w guberni łomżyńskiej. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Hartford

w stanie Connecticut 11 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6824.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ARMIA POLSKA WE FRANCYI

Numer porządkowy .....
Dnia 29. 11. 1917.....

KARTA ZGŁOSZENIOWA OCHOTNIKA.

Centrum lub Stacja Rekrutacyjna No. 16..... Miejscowość Hartford Ct.....
Imię i Nazwisko Ochotnika Stanisław Wybowicki.....
Adres 575 Main St.....
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) Kawaler..... dzieci.....
Czy w razie wstąpienia do Armii Polskiej we Francji rodzina będzie miała środki do życia Tak.....
Czy jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (drugie papiery) Nie..... (tak lub nie)
Wiek 22..... lat, Waga 140..... funtów, Wzrost 6..... stóp 7..... cali.
Wzrok Normalny..... Słuch Normalny.....
Przyrzekam być gotowym do wyjazdu dnia ..... 1917.....
.....
Podpis Ochotnika. Stanisław Wybowicki
Polecam ochotnika do przyjęcia.
.....
Podpis Oficera lub Sierżanta Rekrutacyjnego. Józef Michalski

ZALEWSKI Jan – ur. 15 kwietnia 1895 r. w Kolnie w guberni łomżyńskiej. Syn Franciszki. Muzyk. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Pittsburgu w stanie Pennsylvania 12 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 6670.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ZAORSKI Michał – ur. 24 czerwca 1891 r. w Jarnutach w guberni łomżyńskiej. Robotnik. Zamieszkały w Meriden w stanie Connecticut. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Meriden w stanie Connecticut 11 listopada 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7131.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

ZAPERT Andrzej – ur. 2 grudnia 1893 r. w powiecie ostrołęckim w guberni łomżyńskiej. Zamieszkały w Rome w Stanie Nowy Jork. Kultywator. Jako ochotnik na czas wojny zgłosił się do Wojska Polskiego przed zastępcą wojskowym w Schenctady w stanie Nowy Jork 29 października 1917 r. Przybył do korpusu 4 marca 1918 r. Numer immatrykulacji 7370.

(Liste matricule... CAW WBH 123.9.9).

7370 X Zapert Andrzej
gen. de combat
Bardysie Lomza 25/11/1894

(CAW WBH 123.9.82).